

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Meninio ugdymo srities dalykų pradinio ugdymo bendrųjų programų atnaujinimas

Jolita Morkūnaitė,
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė,
Meninio ugdymo bendrųjų programų atnaujinimo grupės koordinatorė

Meninio ugdymo bendrųjų programų atnaujinimo grupė

- Šokio BP: Dr. Birutė Banevičiūtė, Agnė Rickevičienė.
- Muzikos BP: Dr. Eirimas Velička.
- Teatro BP: Dr. Rasa Vasinauskaitė, Rasa Ercmonienė-Varnė
- Dailės BP: Dr. Ramutė Rachlevičiūtė, Irena Staknienė.

Meninio ugdymo srities atnaujinta struktūra

Dalykas	Klasės											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dailė	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Muzika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Šokis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Teatras	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Medijų menas											x	x
Menų istorija											x	x

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Meninio ugdymo dalykų struktūros kaita

2008	Dailė (2021)	Muzika (2021)	Šokis (2021)	Teatras (2021)
1. Meninė raiška	1. Dailės raiška	1. Muzikavimas 2. Kūryba	1. Šokio raiška	1. Teatro raiška
2. Stebėjimas, interpretavimas ir vertinimas	2. Dailės supratimas ir vertinimas	3. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas	2. Šokio supratimas ir vertinimas	2. Teatro supratimas ir vertinimas
3. Meno svarbos socialiniame kultūriniame gyvenime pažinimas	3. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas		3. Šokio reiškinių ir kontekstų pažinimas	3. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas

Šokio pradinio ugdymo bendroji programa (2021)

Dr. Birutė Banevičiūtė, Agnė Rickevičienė

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Šokio BP pradinio ugdymo uždaviniai:

Siekama, kad mokiniai:

- ugdytųsi **vertybines nuostatas** domėtis šokio tradiciniais ir šiuolaikiniais reiškiniais, jausti poreikį dalyvauti šokio veiklose;
- patenkintų prigimtinių **poreikį judėti ir plėtotų kūno kinestetines galias**, reikšmingas kasdieniame gyvenime ir reikalingas šokio raiškai;
- kaupytų ir plėtotų **šokio kūrybinę ir estetinę patirtį**, reikalingą bendrauti, pažinti ir reikšti savo emocijas, mintis ir sumanymus šokio raiškos priemonėmis;
- susipažintų su **Lietuvos ir pasaulio šokio kultūros tradicijomis** ir šiandienos šokio reiškinių įvairove; ? apmąstytų, aiškintųsi ir dalintųsi įgyta šokio patirtimi, šokio sukeltais įspūdžiais ir vertinimais.

Mokinių pasiekimai

Pasiekimų sritys	Pasiekimai
A Šokio raiška	A1 Šoka sklandžiai ir išraiškingai pavieniui, poroje ir grupėje.
	A2 Kuria šokį pavieniui, poroje ir grupėje, perteikdamas savo mintis ir jausmus.
	A3 Pristato savo šokio raišką.
	A4 Apmąsto ir įsivertina įgytą šokio patirtį.
B Šokio supratimas ir vertinimas	B1 Nagrinėja stebėtą, savo atliktą ar sukurtą šokio kūrinį.
	B2 Interpretuoja stebėtą, savo atliktą ar sukurtą šokio kūrinį.
	B3 Vertina stebėtą, savo atliktą ar sukurtą šokio kūrinį.
C Šokio reiškinių ir kontekstų pažinimas	C1 Tyrinėja šokio reiškinius.
	C2 Nagrinėja šokio kontekstus.
	C3 Susieja šokio pažinimą su asmenine raiška ir vertybėmis.

Muzikos pradinio ugdymo bendroji programa (2021)

Dr. Eirimas Velička

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Muzikos BP pradinio ugdymo uždaviniai:

Pradinėje mokykloje siekiama, kad mokiniai:

- puoselėtų savo įgimtą muzikalumą, **ugdytųsi muzikavimo, kūrybos ir muzikos supratimo** gebėjimus;
- **muzikuodami drauge** ir po vieną susipažintų su įvairiais vokaliniais ir instrumentiniais **garso išgavimo** būdais;
- išbandytų **įvairias muzikinėsraiškos priemones**, nagrinėtų muzikinės kalbos savybes, įgytų muzikinio raštingumo pradmenis;
- susipažintų su **muzikos reiškinių, muzikos žanrų ir formų įvairove**, mokytųsi juos vertinti;
- **muzikos įspūdį ir patyrimą išreikštų įvairiais būdais:** plastišku ir raiškiu judesiu, vizualiai (spalva ar linija), žodiniu apibūdinimu; ? dalyvautų klasės ir mokyklos, šeimos ir bendruomenės muzikiniame gyvenime.

Mokinių pasiekimai

Pasiekimų sritys	Pasiekimai
A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas)	A1 Nagrinėja atliekamą kūrinį, aptaria jo interpretavimą. A2 Pristato, atlieka (vienas ar su kitais) ir įsivertina pasirinktą kūrinį. A3 Dalyvauja muzikiniame ir kultūriniame gyvenime.
B. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)	B1 Improvizuoja muzikinius darinius. B2 Komponuoja (vienas ar su kitais), taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras. B3 Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.
C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas	C1 Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes. C2 Kūrinio meninį įspūdį sieja su jo muzikinėmis savybėmis ir skirtingomis suvokimo perspektyvomis. C3 Tyrinėja muzikos reiškinių kontekstus, paskirtį, integracines sąsajas. C4 Aplinkos muzikinio gyvenimo patyrimą sieja su asmenine patirtimi.

Dailės pradinio ugdymo bendroji programa (2021)

dr. doc. Ramutė Rachlevičiūtė, Irena Staknienė

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Esminės dailės BP atnaujinimo nuostatos

Paskelbus BP projektus 2020 m. gruodžio mėn. gavome gana daug vertingų pastabų ir siūlymų iš dailės mokytojų, asociacijų, įvairių draugijų ir pradinio ugdymo specialistų. Atsižvelgėme į visas pastabas, siūlymus ir tobulinome programos tekstą.

Taisydamos tekstą stengėmės, kad dailės dalyko tiksle ir pradinio ugdymo uždaviniuose išreikšti **siekiai ir nuostatos**:

- įtraukti vaikus į aktyvų kūrybinį procesą,
- skatinti jų spontaniškos kūrybos džiaugsmą, norą improvizuoti ir eksperimentuoti,
- puoselėti kūrybinį mąstymą vaizdais ir kūrybos dėka pažinti pasaulį,
- lavinti vaikų meninę įžvalgą ir mąstymą, mokyti analizuoti ir vertinti dailės kūrinius, pagarbiai priimti kitas kultūras ir ieškoti sąsajų su Lietuvos daile ...,

atsispindėtų dailės Bendrosios programos projekte.

Atnaujintas dailės ugdymo turinys

4. Pasiekimų sritys

Patikslintos pasiekimų formuluotės.

5. Pasiekimų raida

Pataisyti visų pasiekimų aprašai.

6. Mokymosi turinys koncentrams

Remiantis konkrečiomis pastabomis patikslintas mokymosi turinys.

8. Pasiekimų lygių požymiai

Remiantis konkrečiomis pastabomis pataisyti pasiekimų lygių požymiai, kai kurie, ypač I, II ir III lygių, parašyti iš naujo.

Dailės BP projektas nebuvo papildytas naujomis pasiekimų sritimis, sritys liko tos pačios, tačiau patikslinome kelių pasiekimų formuluotes:

A. Dailės raiška

A.2. Pažįsta dailės **reikmenis** ir **kūrybos** technikas, **saugiai jas taiko ir kuria savitus dailės kūrinius**.

A.3. **Kūrybos procese geba naudotis meninės išraiškos priemonėmis**.

B. Dailės supratimas ir vertinimas

B.1. **Analizuoja ir supranta** dailės kalbą.

B.2. **Savitai aiškina ir komentuoja** savo ir kitų sukurtus dailės kūrinius.

B.3. Vertina savo ir kitų **kūrybą**.

C. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas

C.1. **Stebi ir analizuoja** dailės reiškinius.

C.2. **(At)pažįsta ir aptaria** dailės kontekstus.

1-2 klasėje patikslintas mokymosi turinys:

Grafinės, spalvinės, erdvinės raidos pažinimas:

- Mokosi užrašyti savo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę.
- Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: ...
- Kuria savitas pieštas, tapytas ir erdvines raides ...
- Nagrinėjant meno kūrinius atpažįstama simetrija ir jos įtaka vaizde gamtoje ir žmogaus aplinkoje.
- Gyvosios gamtos (augalų, gyvūnų, žmogaus) savitas piešimas, tapymas, lipdymas.

Sociokultūrinė aplinka:

- Aptariami senoviniai pastatai vidus ir išorė, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, namai, aptariamas jų grožis.

Tarpdalykinės temos: *Idealai, vertybės, asmenybės*

- M. K. Čiurlionis, S. Eidrigėvičius, B. Žilytė, M. Šagalas ir simbolinės metaforinės jų kūrinių prasmės.

3 - 4 klasėje patikslintas mokymosi turinys:

- **Grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos pažinimas:**

Atlieka grafinius eksperimentus **įvairiomis technikomis**.

Skatinami visada užrašyti savo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą.

Kuria žemo ir aukšto reljefo darbus (**įspaustus, įrėžtus, įgaubtus, išgaubtus**) iš antrinių žaliavų, gamtos medžiagos, lipdo iš molio ar plastilino.

Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: ...

- **Sociokultūrinė aplinka:**

Kultūrinis paveldas. Per praktinę kūrybinę raišką, veiklą susipažįsta su istorinių, kultūrinių ir etnografinių paminklų, paveldo objektų, dailės kūrinių artimiausiuose muziejuose vertingumu ir jų išsaugojimo svarba.

Etninė kultūra. Per patrauklią kūrybinę veiklą susipažįsta su lietuviška mitologija, mitinėmis būtybėmis.

Švenčių puošimo tradicijos. Suvokia kalendorinių švenčių šventimo prasmę, išskiria svarbiausius švenčių puošimo elementus, simbolius ir jų įprasminimą meno kūriniuose.

- **Tarpdalykinės temos: *Idealai, vertybės, asmenybės.*** Įvardija savo idealus, vertybes; palygina skirtingų vertybių susidūrimus gyvenime ir jų vaizdavimo būdus M. K. Čiurlionio, B. Didžiokienės, P. Kalpoko, P. Klee kūryboje.
- **Bendros temos su kitų dalykų turiniu: Pateikta integruotos veiklos ir projektų pavyzdžių.**

Teatro pradinio ugdymo bendroji programa (2021)

dr. Rasa Vasinauskaitė, Rasa Ercmonienė – Varnė

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Esminės Bendrosios Teatro programos atnaujinimo nuostatos

Grindžiamos:

1. Individualizuotu ir patirtiniu mokinių *meninių / kūrybinių gebėjimų* ugdymu, kai meniniai gebėjimai suprantami ne tik taikomąja, bet ir dvasinės bei intelektualinės raidos, brandos prasme. Dalyko ugdomi meniniai gebėjimai, vertybinės nuostatos, kultūrinis pažinimas / išprusimas neatsiejami nuo asmeninių ir socialinių mokinio kompetencijų, jam reikalingų šiandienos pasaulyje.
2. Bendrosioms programoms keliamais ugdymo reikalavimais, besiremiančiais į kompetencijas orientuota, dalykus integruojančia, aktualaus turinio ir naujų pasiekimų bei jų vertinimo metodų reikalaujančia strategija.
3. Atnaujinimo nuostatos įrašytos į Teatro dalyko tikslus ir uždavinius.

Atnaujintas turinys

- Atnaujintą Teatro dalyko turinį sudaro 3 veiklų kryptys:
- 1. Teatro raiška;
- 2. Teatro supratimas ir vertinimas;
- 3. Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimas.
- Šios kryptys numato empirinių ir kognityvinių mokinių žinių bei pasiekimų lygiavertį derinimą, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio asmeninius poreikius ir gebėjimus.
- Dalyko turinys grindžiamas meninių gebėjimų ir pažinimo, socialinės (emocinės ir sveikos gyvensenos), kūrybiškumo, pilietiškumo, kultūrinės, komunikavimo kompetencijų ugdymu. (Žr. Teatro dalyko kompetencijų žemėlapi, parengtą 2021-03-26)

Bendrųjų programų (Teatro) projektą papildžiusios naujos pasiekimų sritys:

- Teatro dalyko pasiekimai tiesiogiai susieti su 3 veiklos kryptimis:
- 1. *Teatro raiškos* pasiekimai aprėpia teatrinę raišką (pvz., vaidybą etiuduose, spektakliuose, personažų / etiudų kūrimą, teatrinį sumanymų įgyvendinimą ir pan.), jų pristatymą, aptarimą ir į(si)vertinimą.
- 2. *Teatro supratimo ir vertinimo* pasiekimai aprėpia teatrinį reiškinių ir / ar teatro meno pavyzdžių, kuriuos mokiniai stebi ir / ar kuriuose dalyvauja, analizavimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimus.
- 3. *Teatrinio reiškinių ir kontekstų pažinimo* pasiekimai aprėpia teatrinį ir teatralizuotų reiškinių, teatro formų (žanrų) istoriniuose ir kultūriniuose kontekstuose žinias, gebėjimą juos atpažinti, lyginti bei vertinti.

1 – 4 klasėse praplėstas/papildytas/sumažintas turinys apie:

- Teatro dalyko turinys pateiktas koncentrais, atsižvelgiant į pradinių klasių mokinių kognityviosios ir socialinės-emocinės raidos galimybes.
- 1 – 2 ir 3 – 4 klasėse išsiplėtė *Teatro raiškos* veiklos; pastarųjų pasiekimai ne tik aprėpia 4 pasiekimų lygius, bet ir 4 sublygius: raišką (vaidybą), kūrybą (savarankiškų kūrybinių užduočių bei sumanymų įgyvendinimą), kūrybos pristatymą (artimoje ir / ar viešojoje erdvėje) ir raiškos bei kūrybos patirties savirefleksiją (I – IV lygių A1 – A4 sublygiai).
- *Teatro supratimo ir vertinimo* ir *Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimo* veiklos turi 4 pasiekimų lygius ir 3 sublygius.

1 – 4 klasėse

praplėstas/papildytas/sumažintas turinys apie:

- 1 – 4 klasėse *Teatro supratimo ir vertinimo* veiklos orientuotos į įtraukias teatrinių pavyzdžių stebėjimo (analizavimo, interpretavimo ir vertinimo) užduotis, kurios padėtų mokiniams suprasti ir susieti savo teatrinę raišką ir potyrius su tikslinga, turinčia savus dėsnius ir taisykles teatrine kūryba.
- Pasiekimų lygiai (I – IV ir B1 – B3) grindžiami naujomis žiniomis (teatro elementai) ir jų taikymu išsakant / įvardijant asmenines emocijas, nuomonę, požiūrį.
- Išskirti nuotolinio ugdymo teatru metodai ekstremaliomis ugdymosi sąlygomis.

1 – 4 klasėse praplėstas/papildytas/sumažintas turinys apie:

- 1 – 4 klasėse *Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimo* veiklos skirtos pažinčiai su teatriniais ir teatralizuotais reiškiniais nuo artimosios iki viešosios aplinkos. Turinyje didesnis dėmesys kreipiamas į matomus teatralizacijos / teatrališkumo elementus kasdienybėje ir įvairių švenčių, renginių metu, kurie skatintų mokinius tyrinėti, atpažinti, suprasti ir įvertinti neatsiejamą žmogaus ir teatro, apskritai kultūros ryšį.
- Pasiekimų lygiai šioje kryptyje (I – IV ir C1 – C3) grindžiami mokinių tyrinėjimo, nagrinėjimo ir gebėjimo susieti teatro pažinimą su asmenine patirtimi, poreikiais.

1 – 4 klasėse

praplėstas/papildytas/sumažintas turinys

apie:

- Tiek 1 – 2-oje, tiek ir 3 – 4-oje klasėse Teatro turinys grindžiamas tarpdalykinio integravimo galimybėmis.
- Pvz.: 1 – 2 klasėse eilutės, pastraipos, teksto skaitymas pasirenkant intonaciją, dialogų įsivaizduojamose aplinkybėse vartojimas ir kūrimas, raidžių – balsių ir priebalsių – kaip vaidmenų kūrimas, sudėliojant žodį ar sakinį, svarbūs ir teatro raiškos, ir kalbinio ugdymo dalykuose.
- Skaičiuočių, skaičiavimo pratimų, geometrinių figūrų vaidybiniuose žaidimuose naudojimas, atsižvelgiant į matematinio ugdymo temas ir užduotis. Atsižvelgiant į gamtamokslinio ugdymo turinį – gamtos kūnų, gyvosios gamtos ir jos reiškinių – pojūčių joje, atradimų, augalų, gyvūnų ir paukščių formų, judėjimo būdų, garsų, taip pat sveikos gyvensenos pavyzdžių pasitelkimas kuriant etiudus ir / ar personažus.

1 – 4 klasėse

praplėstas/papildytas/sumažintas turinys apie:

- 3 – 4 klasėse, atsižvelgiant į pasirinktas raškos / kūrybos užduotis:
- Kalbėjimo ir klausymo, skirtingai intonuojamo kalbėjimo, pasitelkiant tautosakinius tekstus ir aptariant jų savitus bruožus, etiuduose naudojamų knygų, tekstų fragmentai ar personažai derinami su lietuvių ir užsienio kalbos dalykais. Kuriant lėles, objektus, kaukes naudojamosi dailės, gamtamokslinio, matematikos, technologinio ugdymo žiniomis ir supratimu.
- Teatro pavyzdžių stebėjimas internetinėje erdvėje ir pasitelkiant įvairias platformas, supažindinus mokinius su saugumo reikalavimais ir autorinėmis teisėmis, – ne tik supažindina juos su konkrečiu, mokytojo parinktu turiniu, bet ir informacijos paieškos, jos valdymo galimybėmis.
- *Teatro ir kitų dalykų integracijos konkretūs pavyzdžiai pateikiami Metodinėse rekomendacijose.*

Tarpdalykinės intergacijos ir kalbinių gebėjimų ugdymo per Teatro dalyką pavyzdys

4.1. Teatro ir kalbinio ugdymo integravimo galimybės.

